

Juan Muñoz, Double Bind
PLANTA
Fundació Sorigué
2017-2022

PLANTA presenta *Double Bind*, l'obra mestra de Juan Muñoz

- A partir del 23 d'octubre, el projecte PLANTA impulsat per Sorigué i la Fundació Sorigué a Lleida acollirà la instal·lació Double Bind de l'artista Juan Muñoz (1953-2001).
- Aquesta instal·lació escultòrica de dimensions extraordinàries, és considerada com l'obra mestra d'aquest artista de prestigi internacional i va ser creada en 2001 per a la Sala de Turbines de Tate Modern.
- La monumental obra s'exhibeix per primera vegada a Espanya en un escenari únic: el projecte PLANTA, un espai de confluència i interacció de la creació artística contemporània i la innovació empresarial, en el qual es troben propostes artístiques i arquitectòniques úniques al món.
- Proper a l'obra s'ha instal·lat un centre de documentació que aporta coneixement sobre la peça i l'artista a través de dibuixos i anotacions del propi Juan Muñoz, catàlegs i una selecció de peces sonores.
- PLANTA obre per primera vegada les seves portes al públic a través d'aquesta instal·lació i després de presentar la seva proposta arquitectònica a la Biennial de Chicago el passat mes de setembre. En els propers mesos, el projecte de Sorigué i la seva fundació albergarà sites-specific amb l'obra de grans artistes com William Kentridge, Bill Viola i Wim Wenders, entre altres.

L'obra considerada com la peça cabdal de l'artista Juan Muñoz (Madrid 1953-Eivissa 2001) es presenta per primera vegada a Espanya a PLANTA, el projecte promogut per Sorigué i la Fundació Sorigué, que albergarà la peça durant els propers 5 anys en un espai únic de més de 2.000 metres quadrats que ha estat transformat específicament per acollir aquesta obra.

Double Bind va ser realitzada l'any 2001 com un projecte específic per a la Sala de Turbines de la Tate Modern, com a part de les "Unilever Series", i va comptar amb el comissariat de James Lingwood i Susan Maig.

Double Bind és una instal·lació que compta amb diversos nivells, segmentats per crear diferents capes d'experiència. Ocupant una gran superfície i sense caure en lo monumental, crea un espai íntim d'experiència, com indica James Lingwood.

Aquesta complexa obra reuneix els elements característics del treball de Juan Muñoz i estableix un diàleg amb l'espai, amb la perspectiva, amb l'horitzontalitat i la verticalitat, la il·lusió, el visible i l'invisible. Per la complexitat de la instal·lació, el repertori d'elements que aglutina i l'espai que construeix, l'obra *Double Bind* ha passat a ser considerada com una obra mestra de l'art del nostre temps.

Pocs mesos després de la presentació de *Double Bind* a Tate Modern, Juan Muñoz moria a l'edat de 48 anys. L'obra va ser desinstal·lada de la Tate al mes de març de 2002, i es va convertir en la seva última gran obra.

L'any 2015, l'espai d'Hangar Bicocca de Pirelli a Milà va realitzar una exposició que, sota el comissariat de Vicente Todolí, revisava la carrera de Muñoz explicant per primera vegada amb, entre altres peces, la instal·lació de *Double Bind*.

Ara, al 2017, PLANTA presenta *Double Bind*, sent la primera vegada que s'exhibeix a Espanya i mostrant-se dins d'un pavelló específicament dissenyat per albergar únicament aquesta peça, en un entorn industrial i en un espai disruptiu d'art.

L'obra s'ha instal·lat en una antiga nau emprada anteriorment per a la fabricació de dovelles de formigó, que ha estat reformada de forma exclusiva per a aquesta peça, i s'ha transformat seguint les línies i dimensions marcades per l'obra a Tate Modern. La instal·lació compta amb 2.000 metres quadrats d'espai, més de 100 metres de llarg per 20 d'ample, i una altura de 18 metres. La nau ha incorporat a la seva arquitectura una rampa de més de 40 metres de llarg que condueix a l'espectador fins a l'inici de l'obra accentuant els diferents nivells d'experiència de l'obra.

Al costat de la nau que alberga *Double Bind* s'ha instal·lat un centre de documentació sobre l'obra, que comptarà amb catàlegs, dibuixos, referències fotogràfiques i peces sonores del propi artista que ajudaran a entendre l'obra així com el procés de treball de la mateixa i la seva instal·lació a PLANTA.

L'entorn que envolta la instal·lació està format per la unió entre el paisatge natural de la zona i els processos industrials propis de la pedrera d'extracció de materials originària de Sorigué. Els camps d'oliveres i les muntanyes de grava dibuixen un paisatge singular en el qual es troben espais d'art contemporani únics que alberguen l'obra d'artistes com Anselm Kiefer i Bill Viola, entre altres.

PLANTA obre les seves portes al públic a través d'aquesta instal·lació, mostrant l'obra fonamental d'aquest artista que ha marcat la història de l'escultura contemporània de les últimes dècades.

Sobre PLANTA

PLANTA és un innovador projecte que articula la forma que té Sorigué d'entendre el retorn en la seva confluència amb l'art, la ciència, l'arquitectura, el paisatge, el coneixement i l'empresa.

El projecte se situa a La Plana del Corb, un complex industrial en actiu a Balaguer (Lleida), que simbolitza els inicis de Sorigué com a grup empresarial i materialitza els seus valors. PLANTA comptarà amb un edifici central realitzat per Abalos + Sentkiewicz (AS+) al costat d'un equip d'experts associat al projecte. La seva proposta arquitectònica ha estat presentada aquest mes de setembre a la Biennial de Chicago, i es defineix com un experiment de termodinàmica arquitectònica i una màquina tèrmica que posa en relació el clima local i la matèria amb la qual es construeix, mitjançant una acurada equació entre forma, matèria i flux que permetrà generar un edifici cent per cent autònom.

PLANTA està format a més per sites-specific, espais d'art únics al món que contenen peces d'importants artistes d'àmbit internacional com són el pavelló d'Anselm Kiefer que alberga tres monumentals peces de l'artista alemany i una instal·lació subterrània de Bill Viola. En l'actualitat es treballa en una gran instal·lació de l'artista sud-africà William Kentridge, una obra única del creador alemany Wim Wenders, una peça de grans dimensions de l'artista japonesa Chiharu Shiota, i un nou espai específic per a una peça excepcional de Bill Viola.

L'interès per exposar Double Bind durant els propers cinc anys a PLANTA, sorgeix del compromís de la Fundació Sorigué amb l'art del seu temps i els artistes de la seva col·lecció: Juan Muñoz és un dels creadors presents en el fons d'art de la fundació.

Sobre la col·lecció d'art contemporani Fundació Sorigué

La Fundació Sorigué ha anat construint en els últims 15 anys una de les col·leccions privades d'art contemporani més importants d'Espanya, reconeguda amb el premi Art i Mecenatge, impulsat per la fundació "la Caixa", al maig de 2015; i el premi GAC al Col·leccionisme el 2017, impulsat pel Gremi de Galeries d'Art de Catalunya amb la col·laboració de l'Associació Art Barcelona.

Composta per més de 450 obres d'artistes nacionals i internacionals, la col·lecció de la Fundació Sorigué reuneix obres entorn de valors plàstics, més que a estils concrets i intenta localitzar-se en els aspectes més sensitius i emocionals del treball artístic. Per tant alterna artistes de renom internacional amb autors pràcticament desconeguts; es tracta doncs d'una col·lecció oberta que estableix moltes connexions entre els diferents llenguatges i l'entorn.

L'entitat manté una activa política de préstecs a institucions nacionals i internacionals. La col·lecció ha participat en exposicions produïdes pel Museu Thyssen-Bornemisza de Madrid, el Museu d'Art Modern de Nova York (MoMA), el Museu de Belles arts de Bilbao, el Museu Albertina de Viena, el Museu d'Art Santa Mònica de Califòrnia, la Tate Gallery de Liverpool, el Centre Andalus d'Art Contemporani (CAAC) de Sevilla, el Arts Santa Mònica de Barcelona, el Palazzo Fortuny de Venècia i el Museu de Belles arts de Boston, entre altres.

Un dels focus d'atenció de la col·lecció és, juntament amb la imatge en moviment i el dibuix i la pintura, l'escultura contemporània. El fons de la col·lecció compta amb importants registres d'alguns dels més destacats artistes d'aquesta disciplina, amb obres de creadors com Doris Salcedo, George Segal, Anthony Gormley, Anish Kapoor, Cristina Iglesias, Tony

Cragg, Eric Fischl, o Kiki Smith i per descomptat Juan Muñoz, que està representat en la Col·lecció per la seva obra "Four Piggybacks with knives", una peça escultòrica composta per quatre conjunts de figures humanes realitzades en bronze. L'obra va ser realitzada el 2001, mateix any en el qual es va presentar *Double Bind* a la Tate Modern.

Sobre *DOUBLE BIND*

Considerada com l'obra mestra de Juan Muñoz, *Double Bind* va ser realitzada l'any 2001 com un projecte específic per a la Sala de Turbines de la Tate Modern, i va comptar amb el comissariat de James Lingwood i Susan Maig. Aquesta instal·lació va ser la segona proposta de les denominades, en aquell moment, "Unilever Sèries", que el seu objectiu és convidar a artistes contemporanis a respondre a aquest espai colossal d'entrada a l'edifici de la Tate Modern, dissenyat pels arquitectes Herzog & De Meuron.

La primera artista a participar en aquest programa va ser la creadora franc americana Louise Bourgeois, seguida per Juan Muñoz. Per aquest espai han passat alguns dels més importants artistes que estableixen nous paradigmes sobre la relació entre art i espai, com Doris Salcedo, Tassetta Dean o Anish Kapoor.

Tate Modern va convidar a Muñoz a principis de l'any 2000, mateix any en el qual se li concedeix el Premi Nacional d'Arts Plàstiques per part del Govern d'Espanya, a crear una intervenció en aquesta sala, sent a dia d'avui l'únic artista espanyol en haver participat en aquest projecte.

Double Bind va suposar per a Juan Muñoz tornar amb un projecte d'art a la ciutat que va tenir un important lloc en la seva carrera, ja que a Londres es va formar com a artista durant la dècada dels '70. Pocs mesos després de la presentació de la instal·lació a Tate Modern, Juan Muñoz moria a l'edat de 48 anys. L'obra va ser desinstal·lada un any després i *Double Bind* es va convertir en la seva última gran obra.

La peça té un nivell horitzontal superior des d'on s'observa un paisatge òptic no transitable. Dos elevadors buits transiten aquest nivell, puguen fins al sostre de la sala i se submergeixen en un nivell inferior, marcant la profunditat de l'espai i incorporant moviment. En el nivell inferior, d'atmosfera fosca simulant un garatge, els espectadors poden circular i observar damunt d'ells l'espai intermedi, en les quals es produeixen escenes dins d'uns patis interiors o *shafts*, construïts entre les columnes. Aquests llocs contenen una vintena de figures humanes, elements d'arquitectura com finestres, portes, persianes, i aparells d'aire condicionat. Els components de l'obra estan realitzats amb resina de polièster, fibra de vidre, tela i pigments naturals, i fusta.

Sobre Juan Muñoz

Juan Muñoz és conegut per les seves obres escultòriques en les quals situa la figura humana dins d'ambients arquitectònics elaborats o complexos, escenaris alienants i mons ficticis habitats per personatges, que donen lloc a innumbrables narracions possibles.

Neix a Madrid l'any 1953. Té com a tutor al crític d'art Santiago Amón que tindrà un important impacte a la seva educació. En 1970 es trasllada a Londres on realitza estudis en el Central School of Art and Design i en la Croydon School of Art. L'any 1981 obté una beca

Fulbright i estudia en el Pratt Graphic Center i és artista en residència en el PS1 Contemporary Art Center de Nova York.

Després de la seva estada a Estats Units s'estableix a Madrid. Realitza dues exposicions com a comissari, i l'any 1983 abandona la pràctica curatorial per centrar-se en l'escultura, però segueix escrivint textos i col·laborant amb altres disciplines. Celebra la seva primera exposició l'any 1984 i durant les següents dècades realitzarà una de les carreres més excepcionals de l'art de l'últim terç del segle XX.

Juan Muñoz va investigar la relació entre la figura humana i l'espai expositiu. Va explorar noves formes de distorsionar l'espai, utilitzant perspectives atrevides i variacions d'escala, no només per comprometre a l'espectador a nivell de percepció i els sentits, sinó també, i especialment, per crear una tensió psicològica en l'individu que interactua amb la seva obra.

Va crear un nou paradigma de discurs artístic. Com el crític i historiador Jan Avgikos ha assenyalat: d'expressió sense ser expressionista, i "esborrant les línies entre passat i present". Al costat de la seva obra en escultura, també va dibuixar, va realitzar instal·lacions, peces sonores, va col·laborar amb actors, músics i cineastes, i va escriure, sent considerat un autèntic humanista contemporani.

Com ha indicat Manuel Borja Villeda, director del Museu Regna Sofia "en cadascuna d'aquestes produccions trobem punts de connexió dins d'un univers coherent i fugitiu que, operant moltes vegades des de l'absència, al·ludeix sempre a un més enllà del lloc de la seva pròpia formulació disciplinar o referencial".

Referències

James Lingwood, co-curador de *Double Bind*, Tate, 2001

Double Bind “és un sumatori d'escala èpica d'idees per les quals Muñoz va construir un llenguatge escultòric, un repositori d'imatges i un repertori de tècniques de les seves dues últimes dècades de treball”.

Susan May, co-curadora de *Double Bind*, Tate, 2001

“*Double Bind* proposa una varietat d'enigmes visuals que juguen amb la perspectiva, la il·lusió, el visible i l'invisible”

Olga Viso, curadora

“*Double Bind* va revelar l'habilitat consumada de l'artista dd'aprofundir en la divisió insondable entre l'espai de l'art i l'espectador (...) La seva meta, per sobre de tot, era fer possible l'experiència de veure. En donar a l'espectador individual una trobada privada va portar l'escala de l'arquitectura a un nivell humà, va proporcionar la possibilitat d'un compromís més íntim i personal”.

Adrian Searle, crític d'art

“*Double Bind* reafirma els temes constants de l'obra de Juan Muñoz, la presència de la memòria, la seva preocupació per l'espai i l'espectador, com a agent i testimoni de l'enigmàtica condició de l'obra d'art”

Vicente Todolí, curador de *Double Bind*, Hangar Bicocca de Pirelli, 2015, Milà

“*Double Bind* va ser la seva obra més ambiciosa, tal vegada l'obra mestra de la seva carrera. Va ser la seva Capella Sixtina”